

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Bohuslava Hnízdičky v právní věci žalobkyně: **J. H.**, zastoupené JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou, se sídlem Wenzigova 5, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 17. 1. 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 18. 6. 2008, č. j. 42 Cad 24/2008 - 14,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobkyně JUDr. Ireně Slavíkové **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 1904 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalovaná rozhodnutím ze dne 17. 1. 2008, č. X, zamítla žádost žalobkyně o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobkyně podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Berouně ze dne 7. 1. 1998 není plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 15%.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalovaná žalobkyně namítla, že její zdravotní stav odpovídá plné invaliditě a není schopna žádné práce.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 6. 2008, č. j. 42 Cad 24/2008 - 14, žalobu proti rozhodnutí žalované zamítl.

V jeho odůvodnění krajský soud uvedl, že podle dokumentace Okresní správy sociálního zabezpečení v Berouně byla žalobkyně posouzena podle postižení uvedeného v kapitole XV, oddílu F, položky 2, písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, přičemž posuzující lékař stanovil 15% pokles její schopnosti soustavné výdělečné činnosti a ta tak nebyla shledána plně ani částečně invalidní. Tomuto ustanovení vyhlášky č. 284/1995 Sb. pak odpovídá recidivující algický syndrom páteřní, který za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně označila Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze v posudku ze dne 14. 5. 2008. Podle posudku posudkové komise se však jedná pouze o lehké funkční postižení, u něhož je stanovena míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti v rozmezí od 15 % do 25 %, přičemž s ohledem ke všem přítomným postižením a vhodnosti šetření páteře lze nanejvýše stanovit tam uvedenou střední hodnotu, tedy 20% míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Posudková komise přitom konstatovala, že přítomné zdravotní postižení nelimituje žalobkyni ve výkonu přiměřeného pracovního zařazení. Podle závěru posudku žalobkyně ke dni vydání rozhodnutí žalované nebyla plně ani částečně invalidní. Posudková komise přitom měla dostatek podkladů pro zjištění zdravotního stavu žalobkyně, zasedala v řádném složení za účasti odborného lékaře podle povahy zdravotního postižení žalobkyně a jí učiněný závěr je shodný s posouzením učiněným lékařem okresní správy sociálního zabezpečení, takže ho lze považovat za přesvědčivý a náležitě odůvodněný. Rozhodnutí žalované o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod je tak podle názoru krajského soudu v souladu se zákonem.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost. V ní a v jejím doplnění, které bylo sepsáno prostřednictvím ustanovené zástupkyně, uvedla, že kasační stížnost podává z důvodů obsažených v ustanovení 103 odst. 1 písm. a) a b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

V kasační stížnosti stěžovatelka namítla, že má bolavá záda, bolestí se budí, je nucena chodit každý týden na rehabilitace a otoky zad u ní přetrvávají řadu let. S ohledem na tyto potíže jí lékař nedoporučuje fyzickou zátěž a práci v předklonu, takže v současné době není schopna žádné práce. K prokázání těchto tvrzení stěžovatelka ke kasační stížnosti připojila řadu lékařských zpráv.

Dále stěžovatelka namítla, že posudky lékaře okresní správy sociálních zabezpečení a Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí jsou jednostranné, neboť posudek posudkové komise byl vydán orgánem nadřízeným lékaři, který posuzoval její zdravotní stav. V daném případě proto nebyla zajištěna plná nezávislost posuzování jejího zdravotního stavu.

Stěžovatelka také namítla, že jí nebyl přiznán ani částečný invalidní důchod, ačkoliv na základě funkčních vyšetření byl její zdravotní stav označen jako dlouhodobě nepříznivý. Dále nedošlo k objasnění, z jakého důvodu nebyla míra poklesu její schopnosti soustavné výdělečné činnosti hodnocena vyšší procentní mírou, přestože pro to z hlediska subjektivních potíží byly dány důvody. V těchto směrech je posudek posudkové komise kusý.

Konečně stěžovatelka namítla, že řízení před krajským soudem nebylo doplněno o posudek soudního znalce z oboru posudkového lékařství. V důsledku toho bylo rozhodováno pouze na základě jednostranně zjištěných a interpretovaných závěrů správního orgánu, což je v rozporu se zásadou rovnosti účastníků řízení a zásadou proporcionality. Navíc neprovedením znaleckého posudku zůstalo důkazní řízení neúplné a krajský soud tak rozhodl na základě nesprávně zjištěného skutkového stavu.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ustanoveními § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelkou v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Všechny shora uvedené stížnostní námitky lze zahrnout mezi důvod kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., ačkoliv ji stěžovatelka nesprávně považovala za důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. V této souvislosti je možné odkázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž neúplné a nepřesvědčivé posouzení rozhodujícího zdravotního postižení v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, jímž stěžovatelka trpěla ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí, je třeba považovat za vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky k uvedenému dni a v jeho důsledku nesprávné posouzení zákonných podmínek plné invalidity ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění jako základního předpokladu pro posouzení dalšího trvání nároku na dávku důchodového pojištění, jíž se stěžovatelka domáhá. Jde tedy o jinou vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, č. 511/2005 Sb. NSS).

Podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Berouně ze dne 7. 1. 2008, který je součástí správního spisu, stěžovatelka několik let trpí polytopním vertebrogenním algickým syndromem. Medikamentózní léčba je však minimální a objektivní neurologické vyšetření prokazuje jen nepatrnou poruchu funkce celé páteře se ztížením dlouhodobé chůze i stání, což souvisí i se zjištěnou alimentární obezitou. Takto zjištěný nepříznivý zdravotní stav stěžovatelky pak podle závěru posudku okresní správy sociálního zabezpečení odpovídá postižení uvedenému v kapitole XV, oddílu F, položky 2, písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., přičemž míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla stanovena na 15 %. Další postižení stěžovatelky, jimiž byly mnohauzlová netoxická struma, depresivní syndrom a alopecie, pak nebyly příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky. Podle závěru posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Berouně tedy stěžovatelka nebyla plně ani částečně invalidní.

Posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze ze dne 14. 5. 2008, který si krajský soud vyžádal v řízení o žalobě, mezi postižení stěžovatelky zahrnuje chronický algický vertebrogenní syndrom polytopní, obezitu, alopecii, mnohauzlovou strumu a depresivní syndrom. Dominující je přitom letitá anamnéza vertebrogenních potíží, pro něž již byla opakovaně neurologicky přešetřena, avšak v topickém neurologickém nálezu nebyla zjištěna přítomnost klinicky či posudkově významnější kořenové symptomatologie. Recidivující bolestivý syndrom je přitom kolísané intenzity, hybnost, konfigurace, svalový tonus i síla končetin jsou přiměřené, nejsou přítomné žádné parézy ani zřejmé kontraktury paravertebrálního svalstva ani poruchy cití, sfinktery jsou intaktní a chůze i stání jsou v mezích normy. Stěžovatelka dále již řadu let trpí alopecií, je v péči kožní ambulance, avšak dosavadní léčba zůstala bez úspěchu. Pro mírnou strumu pak užívá substituční léčbu, při které je funkce štítnice v mezích normy. Jako posudkově rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí označila recidivující algický páteřní syndrom jen se zcela lehkým funkčním postižením, který odpovídá kapitole XV, oddílu F, položky 2, písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kde je stanovena 15-25% míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. S ohledem ke všem přítomným postižením i vhodnosti šetření páteře pak posudková komise stanovila tam uvedenou střední hodnotu, tedy 20% míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Konečně

konstatovala, že přítomné zdravotní postižení stěžovatelku nelimituje ve výkonu přiměřeného pracovního zařazení. Na základě těchto zjištění Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí uzavřela, že k datu vydání rozhodnutí žalované nebyla stěžovatelka plně ani částečně invalidní.

Je tedy zřejmé, že posudky Okresní správy sociálního zabezpečení v Berouně i Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí se shodly ve výčtu zdravotních postižení stěžovatelky i v určení zdravotního postižení, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky. Tím je podle obou těchto posudků recidivující algický páteřní syndrom, který podle posudkových zhodnocení v nich obsažených odpovídá kapitole XV, oddílu F, položky 2, písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Zmíněné posudky se neshodly toliko v míře poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti, když lékař okresní správy sociálního zabezpečení ji stanovil na 15 % a Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí na 20 %. Nicméně Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí tuto odchylku náležitě odůvodnila. Navíc míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je u zdravotního postižení uvedeného v zmíněném ustanovení vyhlášky č. 284/1995 Sb. stanovena v rozmezí od 15 % do 25 %, takže nedosahuje nejméně 66% poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti potřebné pro přiznání plného a dokonce ani nejméně 33% poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti potřebné pro přiznání částečného invalidního důchodu (§ 39 odst. 1 písm. a/ a § 44 odst. 1 věty první zákona o důchodovém pojištění). Dále pak v obou posudcích nebylo ve smyslu ustanovení § 39 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění určeno, že stěžovatelka je pro zdravotní postižení schopna soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek. Krajský soud ani žalovaná tedy nepochybily, když dospěly k závěru, že stěžovatelce nelze k její žádosti plný invalidní důchod přiznat.

K stížnostní námitce o nedostatečnosti a jednostrannosti posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí je zapotřebí uvést, že posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou. Soud k ní přitom nemá potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, kteří jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřili. Takto získané důkazy následně hodnotí. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů Ministerstvo práce a sociálních věcí, jak vyplývá z ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, č. 526/2005 Sb. NSS). Pro rozhodnutí soudu má tedy zcela zásadní význam právě závěr vyslovený v posudku takové odborné lékařské komise. V něm je podle § 6 odst. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb. pro stanovení procentní míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti nutné určit zdravotní postižení, které je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, přičemž je-li těchto postižení více, musí být určeno, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a procentní míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení, a to se zřetelem k závažnosti ostatních zdravotních postižení. V projednávané věci přitom Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ve shodě s posudkem okresní správy sociálního zabezpečení dospěla k jednoznačnému závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky představuje recidivující algický páteřní syndrom jen se zcela lehkým funkčním postižením. Tomu pak odpovídá i zařazení do kapitoly XV, oddílu F, položky 2, písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., podle které se jedná o degenerativní změny na páteři a ploténkách s lehkým funkčním postižením zpravidla více úseků páteře, s občas vystupujícími projevy nervového a svalového dráždění. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí přitom zasedala v řádném složení podle § 3 vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním

zabezpečení. Posouzení zdravotního stavu stěžovatelky pak provedla na základě lékařské dokumentace obsažené ve spise Okresní správy sociálního zabezpečení v Berouně, zdravotní dokumentace zapůjčené od ošetřující lékařky a neurologického nálezu, který posuzovaná přinesla k jednání komise. Posudková komise přitom vycházela také z těch lékařských zpráv, jež stěžovatelka připojila ke kasační stížnosti. Členem komise byl odborný neurolog, tedy specialista na zdravotní postižení, které bylo shledáno za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky. Tento specialista pak při jednání komise provedl objektivní neurologické vyšetření stěžovatelky. Dále pak posudek obsahuje diagnostický souhrn všech zdravotních postižení stěžovatelky a jejich shora uvedené posudkové zhodnocení. Z těchto důvodů lze tedy posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 14. 5. 2008 považovat za úplný, přesvědčivý a náležitě zdůvodněný, což zcela správně uvedl již krajský soud a Nejvyšší správní soud se s jeho hodnocením plně ztotožňuje. Ostatně ani stěžovatelka v kasační stížnosti neuvedla žádnou konkrétní skutečnost, která by svědčila o opaku. Za ni nelze považovat tvrzení, podle něhož nebyl stěžovatelce přiznán ani částečný invalidní důchod, ačkoliv byl její zdravotní stav označen za dlouhodobě nepříznivý. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce totiž zakládá plnou či částečnou invaliditu až tehdy, když z jeho důvodu poklesla schopnost soustavné výdělečné činnosti pod určitou míru, jak vyplývá z ustanovení § 39 odst. 1 písm. a) a § 44 odst. 1 věty první zákona o důchodovém pojištění. Rovněž tak ani zmínka o neobjasněnosti důvodu, pro který nebyl pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky stanoven ve vyšší procentní míře, není způsobilá přesvědčivost závěrů posudkové komise zpochybnit, neboť u zdravotního postižení uvedeného v kapitole XV, oddílu F, položky 2, písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. tam uvedená nejvyšší míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti nedosahuje hodnoty potřebné ani pro přiznání částečného invalidního důchodu, jak již bylo zmíněno.

Dále se nelze ztotožnit s námitkou stěžovatelky, podle níž mělo být řízení doplněno o posudek soudního znalce z oboru posudkového lékařství a krajský soud tak rozhodoval na základě nesprávně zjištěného skutkového stavu. Posudky Okresní správy sociálního zabezpečení v Berouně ze dne 7. 1. 2008 i Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze ze dne 14. 5. 2008 se totiž při hodnocení stěžovatelčina zdravotního stavu shodovaly, což bylo taktéž konstatováno. Jejich závěry přitom stěžovatelka v průběhu řízení o žalobě nikterak nezpochybnila a revizní posouzení posudkem soudního znalce nenavrhl. Za tohoto stavu věci nebylo žádného důvodu k tomu, aby krajský soud dokazování o tento důkaz doplnil. Nejvyšší správní soud tedy neshledává v tomto postupu žádné pochybení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48, www.nssoud.cz).

Konečně pak Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani stížnostní námitce o porušení zásady nezávislosti při posuzování zdravotního stavu. V této souvislosti stěžovatelka argumentovala tím, že posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí byl vyhotoven orgánem nadřízeným lékaři, který posuzoval její zdravotní stav.

S tímto tvrzením se však nelze ztotožnit. Objektivita závěru posudkové komise je totiž garantována složením posudkových komisí, které je předepsáno v ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 182/1991 Sb. Podle něho jsou členy posudkových komisí nejen posudkoví lékaři a tajemníci z řad pracovníků Ministerstva práce a sociálních věcí, nýbrž i odborní lékaři jednotlivých klinických oborů, tedy osoby od pracovníků ministerstva odlišné. Proto v tom, že posudková komise je orgánem Ministerstva práce a sociálních věcí, nelze spatřovat důvod k pochybnostem o objektivitě jejích závěrů ani k ustanovení soudního znalce (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2003, č. j. 5 Ads 4/2003 - 35, www.nssoud.cz, náleží Ústavního soudu ze dne 1. 11. 1995, sp. zn. II. ÚS 92/95).

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně v souladu s ustanoveními § 120 a § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žalované právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka v něm neměla úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech důchodového pojištění nepřísluší.

V řízení o kasační stížnosti proti napadenému rozsudku krajského soudu byla stěžovatelce zástupkyní ustanovena soudem advokátka JUDr. Irena Slavíková, přičemž její hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát, jak vyplývá z ustanovení § 120 a § 35 odst. 8 věty první s. ř. s. Z tohoto důvodu soud přiznal ustanovené zástupkyni stěžovatelky odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů ve výši 1904 Kč, která se skládá z částky 1000 Kč za dva úkony právní služby po 500 Kč (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti podle § 7, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b/ a d/ vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.), z částky 600 Kč za dva s tím související režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.) a z částky 304 Kč odpovídající 19% dani z přidané hodnoty, již byla advokátka povinna podle zvláštního právního předpisu odvést z odměny za zastupování a náhrad, jež byly vyjmenovány. Studium spisu Nejvyšší správní soud zahrnul po úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení, a proto ustanovené zástupkyni k jejímu návrhu odměnu za něho samostatně nepřiznal. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů bude ustanovené zástupkyni proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v obvyklé lhůtě.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. ledna 2009

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu